

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

National Institute of Animal Health (NIAH) Newsletter

ประจำเดือน กุมภาพันธ์-มีนาคม 2556 Volume 12 Number 3 February-March 2013

ISSN 1685-2206

โดย...ศูนย์เลปโตสไปโรซิส

เลปโตสไปราเป็นเชื้ออีกชนิดหนึ่งที่เก็บจากสัตว์ที่มีเชื้อได้ง่ายมากทั้งในฟาร์มและโรงฆ่าสัตว์ เป็นเชื้อที่พบการติดต่อจากคนสู่คนได้น้อยมาก แม้แต่ในกรณีติดต่อจากแม่สู่ลูก บาดแผลบนผิวหนังเพิ่มความเสี่ยงในการติดเชื้อ

ทุกอาชีพที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเป็นอาชีพที่มักจะเกิดบาดแผลจากการทำงาน เช่น คนงานในกระบวนการแปรรูปเนื้อสัตว์ที่ต้องใช้มีด เกษตรกรในฟาร์มทุกชนิดที่ต้องสัมผัสกับสภาพแวดล้อมโดยตรง คนงานในอุตสาหกรรมป่าไม้ที่ต้องใช้ของมีคม เช่น เลื่อย และกรรไกรตัดกิ่งไม้

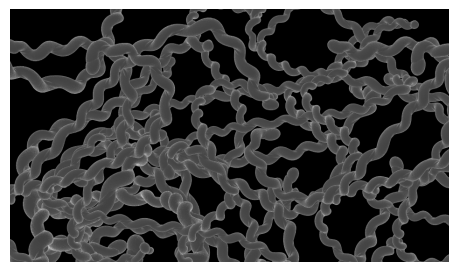
การติดเชื้อไม่จำเป็นต้องเกิดจากการสัมผัสปัสสาวะของสัตว์ที่มีเชื้อโดยตรง

แม้ละอองเพียงเล็กน้อยของปัสสาวะสัตว์ หรือน้ำที่ปนเปื้อนปัสสาวะ (เช่น น้ำล้างพื้นคอก) ก็สามารถแพร่กระจายเชื้อได้เป็นจำนวนมากมหาศาล เห็นได้จากการที่เคยพบการติดเชื้อในคนงานลอกท่อระบายน้ำ ช่างซ่อมปั๊มน้ำ และคนขับรถขนส่งปศุสัตว์ ในบางประเทศมีรายงานการติดเชื้อที่มีสาเหตุมาจากกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น การว่ายน้ำ การล่องแก่ง เป็นต้น เชื้อสามารถเข้าสู่ร่างกายได้เพียงแค่ชั่วพริบตาโดยผู้รับเชื้ออาจไม่รู้ตัว

เชื้อสามารถเข้าสู่ร่างกายได้ผ่านทางเยื่อเมือกตา จมูก และปาก เชื้อสามารถเข้าปากได้จากการเลียริมฝีปาก กินอาหาร หรือสูบบุหรี่โดยไม่ได้อ้างมือให้

สะอาดและเช็ดให้แห้ง อย่างไรก็ตามผู้ที่ประกอบอาชีพหลายอาชีพมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเนื่องจากไม่สามารถหาน้ำสะอาดเพื่อล้างมือได้ระหว่างปฏิบัติงาน

ความเสี่ยงที่เฉพาะเจาะจงบางประการมาจากการสัมผัสน้ำคร่ำ น้ำที่ปนเปื้อนกับลูกสัตว์ที่แท้งหรือรกสัตว์ เนื่องจากทางเดินระบบสืบพันธุ์ของสัตว์เป็นแหล่ง

ที่มา : www.leptospirosis.org

กักเก็บเชื้อได้ (ในบางโอกาสการสัมผัสกับน้ำเชื้อที่ใช้ในการผสมเทียมก็ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้) การสัมผัสเครื่องในของสัตว์ที่ติดเชื้อ โดยเฉพาะไตสัตว์

ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคเลปโตสไปโรซิส

ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเลปโตสไปโรซิสมีสองลักษณะคือ การสัมผัสกับปัสสาวะของสัตว์ที่มีเชื้อโดยตรงและการสัมผัสกับปัสสาวะของสัตว์เหล่านั้นทางอ้อม เช่นจากน้ำที่ปนเปื้อน ปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ ได้แก่

- จับ หรือสัมผัสกับเนื้อเยื่อหรืออวัยวะทางระบบสืบพันธุ์ของสัตว์ที่มีเชื้อ เช่น สัมผัสตัวลูกที่แท้ง
- ได้รับเชื้อจากหนูที่อยู่ในโรงเก็บอาหารสัตว์หรือตามกองขยะ

ในฟาร์มส่วนใหญ่มีเพียงไม่กี่ช่องทางที่ถือว่าทำให้คนมีความเสี่ยงสูงมากต่อการรับเชื้อ เช่น การรีดนมโค หรือการช่วยคลอด สัตว์อาจมีเชื้อเลปโตสไปโรซิสอยู่ในร่างกายเป็นจำนวนมากได้โดยที่ไม่แสดงอาการเจ็บป่วยใดๆ หรือมีผลกระทบต่อการให้ผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญ การรับเชื้อส่วนมากจะผ่านเข้าทางบาดแผล รอยแยก แตกของผิวหนัง หรือทางตา จมูก ปาก

บุคคลที่มีความเสี่ยง

- เกษตรกร และคนในครอบครัวรวมทั้งเด็กเล็ก
- บุคคลอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ในฟาร์ม
- คนงานในฟาร์มที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสัตว์และคนงานทั่วไป เช่น คนสวน
- สัตวแพทย์
- พนักงานบริการต่างๆ ที่เข้ามาให้บริการในฟาร์ม เช่น คนขับรถขนส่งสัตว์
- บุคคลอื่นที่ทำงานอยู่ใกล้เคียงกับบริเวณรอบๆ ฟาร์ม เช่น คนงานลอกท่อ

มาตรการการกักสัตว์เพื่อควบคุมโรคอย่างครอบคลุม การกำจัด

สัตว์ที่เลี้ยงในฝูงแบบปิด การกำจัดเชื้อให้หมดไปอาจทำได้โดย การทำวัคซีนป้องกันโรค และใช้วิธีการฆ่าเชื้อโรคที่มีประสิทธิภาพในคอกสัตว์ หากไม่สามารถปฏิบัติได้ควรจะ

แยกสัตว์ออกจากฝูง

- ควบคุมการแพร่เชื้อด้วยการแยกสัตว์ป่วยออกมาจากฝูง รวมทั้งการกักสัตว์ใหม่ก่อนจะนำเข้ารวมฝูง
- คำนึงถึงการควบคุมสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันการสัมผัสเชื้อ เช่น ในแหล่งน้ำใกล้เคียงกับแปลงหญ้าที่สัตว์อาจไปสัมผัส
- มีมาตรการป้องกันเพื่อให้มั่นใจว่าจะไม่มีการได้รับเชื้อ เมื่อสัตว์ในฝูงต้องสัมผัสกับสัตว์ที่ไม่ได้รับวัคซีน
- ซื่อสัตย์จากฝูงที่ได้รับการรับรองว่าผ่านการทำวัคซีนแล้วเท่านั้น
- หากไม่แน่ใจว่าสัตว์ได้รับเชื้อหรือไม่ ควรทำการเจาะเลือดเพื่อทดสอบโรค
- ไม่นำสัตว์ใหม่เข้ารวมฝูง จนกว่าจะทราบผลตรวจว่าสัตว์ทั้งหมดปลอดโรค

- หากต้องทำวัคซีนสัตว์ที่นำเข้าใหม่ ต้องทำการกักสัตว์อย่างน้อย 10 วันหลังจากทำการกระตุ้นวัคซีนครั้งที่สอง หรือปฏิบัติตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ หากไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำข้างต้น ควรดำเนินการดังนี้

ลดความเสี่ยง

ทำวัคซีนให้ครอบคลุมมากที่สุดตามโปรแกรมที่แนะนำ

- ทำวัคซีนสัตว์ในฟาร์ม รวมทั้งสุนัข โดยเฉพาะกรณีที่สุนัขมีพฤติกรรมชอบกัดหนู
- การทำวัคซีนที่เหมาะสมที่สุดคือทำโดยสัตวแพทย์ หรือบุคคลที่ได้รับการฝึกฝนจากสัตวแพทย์
- บันทึกประวัติการทำวัคซีน และสัตวแพทย์ผู้ฉีดวัคซีนต้องมีใบประกอบโรคศิลป์

การป้องกันสุขภาพสัตว์ที่ต้องปกป้องสัตว์จากการติดเชื้อและการติดเชื้อซ้ำ

- ควบคุมสัตว์พื้นแทะ เก็บอาหารสัตว์ให้พ้นจากการกัดแทะของหนู และไม่ใช่อาหารสัตว์ที่หกตามพื้น
- จัดการของเสียและกักเก็บในบ่อที่เหมาะสม
- ห้ามปล่อยสัตว์ลงแปลงหญ้าที่เพิ่งรดด้วยน้ำทิ้งที่มาจากฟาร์มที่ไม่ปลอดโรค หรือปล่อยให้แปลงหญ้าแห้งหลังจากรดน้ำก่อนจะปล่อยสัตว์ลงแทะเล็มหญ้า

กิจกรรมเลปโตสไปโรสิส ในปี 2556 :

1. การประชุมวิชาการโรคเลปโตสไปโรสิส
เดือนกรกฎาคมจัดโดยชมรมเลปโตสไปโรสิส
2. Workshop on Diagnostic Method in
Leptospirosis by OIE Reference Laboratory,
AFBI, Belfast, UK. (~ Jul-Aug, 2013) in NIAH
3. The Eighth Scientific Meeting of the
International Leptospirosis Society (ILS),
8-11 October 2013 in Fukuoka, Japan

จดหมายข่าวสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

ISSN 1685-2206

วัตถุประสงค์	เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านสุขภาพสัตว์โดยเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข่าวสารวิชาการเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาด้านสุขภาพสัตว์และการเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านสุขภาพสัตว์												
เจ้าของ	สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกลาง เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0-2579-8908-14 โทรสาร.0-2579-8918-19												
ที่ปรึกษา	นายสัตวแพทย์อภัย สุทธิสังข์ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ นายสัตวแพทย์ปรีชา วงษ์วิจารณ์ ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ หัวหน้ากลุ่ม / ส่วน / ศูนย์ / ฝ่าย สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ												
กองบรรณาธิการ													
<table> <tr> <td>นายสัตวแพทย์นพพร โต๊ะมี</td><td>นางสาวลัษณา รามริน</td></tr> <tr> <td>นายสัตวแพทย์เจษฎา รัตโนภาส</td><td>นายสมชาย ช่างทอง</td></tr> <tr> <td>นายสัตวแพทย์บัณฑิต นวลศรีฉาย</td><td>นางสาวปิยะวรรณ เกิดพันธ์</td></tr> <tr> <td>สัตวแพทย์หญิงจันทรา วัฒนเมธานนท์</td><td>นางสาวชนกพร บุญศาสตร์</td></tr> <tr> <td>สัตวแพทย์หญิงธวัลรัตน์ เกียรติยิ่งอังสุ</td><td>นายพลกฤต มหานาม</td></tr> <tr> <td>นางสาวพนม ไสยจิตร</td><td></td></tr> </table>		นายสัตวแพทย์นพพร โต๊ะมี	นางสาวลัษณา รามริน	นายสัตวแพทย์เจษฎา รัตโนภาส	นายสมชาย ช่างทอง	นายสัตวแพทย์บัณฑิต นวลศรีฉาย	นางสาวปิยะวรรณ เกิดพันธ์	สัตวแพทย์หญิงจันทรา วัฒนเมธานนท์	นางสาวชนกพร บุญศาสตร์	สัตวแพทย์หญิงธวัลรัตน์ เกียรติยิ่งอังสุ	นายพลกฤต มหานาม	นางสาวพนม ไสยจิตร	
นายสัตวแพทย์นพพร โต๊ะมี	นางสาวลัษณา รามริน												
นายสัตวแพทย์เจษฎา รัตโนภาส	นายสมชาย ช่างทอง												
นายสัตวแพทย์บัณฑิต นวลศรีฉาย	นางสาวปิยะวรรณ เกิดพันธ์												
สัตวแพทย์หญิงจันทรา วัฒนเมธานนท์	นางสาวชนกพร บุญศาสตร์												
สัตวแพทย์หญิงธวัลรัตน์ เกียรติยิ่งอังสุ	นายพลกฤต มหานาม												
นางสาวพนม ไสยจิตร													
จัดพิมพ์และเผยแพร่	ฝ่ายถ่ายทอดเทคโนโลยี ส่วนบริหารจัดการสุขภาพสัตว์ สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ												
สำนักงาน	ส่วนบริหารจัดการสุขภาพสัตว์ สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ เกษตรกลาง จตุจักร กรุงเทพฯ 10900												
กำหนดออก	ปีละ 6 ฉบับ ทุกๆ 2 เดือน ฉบับละ 1,200 ชุด												
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย												

สามารถหาข้อมูลเรื่องที่เกี่ยวข้องจดหมายข่าวปีย้อนหลังเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.dld.go.th/niah>

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ
กรมปศุสัตว์ จตุจักร กทม. 10900
ที่ กษ 0609/พิเศษ

ในราชการกรมปศุสัตว์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 1/2521
ไปรษณีย์โทรเลขราชเทวี